

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z ZAKRESU EDUKACJI REGIONALNEJ

Autor: Aldona Rumińska-Szalska

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 105 w Krakowie,
im L. Wawrzyńskiej, 31-957 Kraków, os. Słoneczne 12

Kraków 2023

Motto zajęć:

Podążaj krok za krokiem za Małą Ojczyznę urokiem!

~~~~~

***Życzę wielu wrażeń i pogłębiania wiedzy
o Małej a Wielkiej Ojczyźnie!***

-autorka

I. Informacje podstawowe:

- **Adresaci:** uczniowie klasy II-III SP (docelowo: uczniowie kl. III integracyjnej)
- **Temat zajęć:** *Wędrujemy z Krakuskiem zielonym szlakiem Małej Ojczyzny.*
Aktywne zajęcia terenowe związane z zasobami przyrodniczymi (ekologicznymi), historycznymi (w tym legendarnymi) oraz sportowymi regionu krakowskiego (Nowej Huty).
- **Miejsce realizacji zajęć:** Zalew Nowa Huta, Dworek Jana Matejki (Krzesławice), Kopiec Wandy, Stadion KS „Hutnik” (Nowa Huta), Lasek Mogilski¹
- **Forma zajęć:** wycieczka wraz z zajęciami terenowymi
- **Czas realizacji zajęć:** (ok. 5 godz. zegarowych)
- **Korelacja międzyprzedmiotowa:** edukacja przyrodnicza, polonistyczna, artystyczna, społeczna, wychowanie fizyczne.

II. Ogólne uwagi o realizacji:

- **Scenariusz dotyczy praktycznego poznawania zasobów przyrodniczo-historycznych Małej Ojczyzny (Kraków-Nowa Huta). Jego koncepcja ma charakter uniwersalny, może być ona wykorzystana do realizacji tematu w innych miejscowościach wpisujących się w zagadnienia przyrodniczo-historyczne regionu.**
- **Scenariusz posiada ujęcie interdyscyplinarne, łączy różne dziedziny wiedzy, w tym edukację zrównoważoną.**

---

¹Uzasadnienie wyboru trasy.

Zalew nowohucki i Lasek Mogilski charakteryzuje się znaczącą wartością krajobrazową oraz bogatą fauną i florą. Lasek Mogilski: m.in. ponad 100 gat. drzew - niektóre liczą ok. 160 lat i krzewów, ok. 40 gat. ptaków; Zalew Nowa-Huta, blisko dawnej wsi Krzesławice i dworku J. Matejki (zrewitalizowany ośrodek sportowo-turystyczny z różnorodnością świata roślinnego i zwierzęcego, wyspą „Małpi Gaj” – miejscem łęgowym; **Dworek Matejki**- malownicze miejsce życia i twórczości artysty, mieszczące dzieła wielkiego malarza. Zwiedzanie muzeum; **Kopiec Wandy** (2 przystanki tramwajowe od Zalewu Nowa-Huta, legendarne i rekreacyjne miejsce wypoczynku; KS „Hutnik” znany obiekt sportowy położony wśród zielonych terenów Mogiły. Wymienione obiekty są ciekawymi miejscami do realizacji zajęć terenowych, sportowych, rekreacyjnych i edukacyjnych. Są ciekawym przykładem kompleksu obiektów ekologicznych, sportowych i historycznych wykorzystywanym dzięki swoim naturalnym zasobom do promocji Małej Ojczyzny w ramach edukacji regionalnej.

Sposób pokonywania trasy.

1.Szkoła: os. Słoneczne 12 Nowa Huta Kraków, przejście pieszo nad Zalew nowohucki oraz do Dworku J. Matejki. Podjazd (2 przystanki) tramwajem na Kopiec Wandy. Przemieszczenie się tramwajem (2 przystanki) na Stadion KS „Hutnik”. Udanie się do Lasku Mogilskiego autobusem (4 przystanki). Powrót autobusem do szkoły.

Ma zamysł kontynuacyjny w zakresie podjętego wątku tematycznego o „Małej Ojczyźnie” (IX Tematy kontynuacyjne).

- Bohaterem przewodnim jest Krakusek z Nowej Huty, który towarzyszy uczniom w wędrówce po wyznaczonej trasie. Motywuje on dzieci do poznawania piękna najbliższej okolicy oraz wykonywania zadań tematycznych.
- Realizacja zadań ma miejsce na przystankach: Krako-tropów. Misją Krakuska jest zaszczerpić w uczniach wiedzę i motywację do bycia świadomym i odpowiedzialnym młodym obywatelem dostrzegającym i troszczącym się o przyrodę i historyczny przekaz dotyczący swojego regionu.
- Realizacja scenariusza zajęć wpisuje się w specyfikę nauczania w klasie integracyjnej. Rozwiązania metodologiczne dostosowane są do uczniów o różnym potencjale potrzeb i możliwości. Uwzględniają one także pracę z uczniem zdolnym/uzdolnionym lub wykazującym szczególne zainteresowanie omawianym tematem, a także uczniami o obniżonych umiejętnościach i predyspozycjach intelektualnych i poznawczych.
- Realizacji zajęć służą nauczycielowi nagrania w formacie mp3, które stanowią głos Krakuska do uczniów wprowadzając ich w kolejny Krako-trop. Nagrany tekst jest również zapisany w scenariuszu zajęć.
- Scenariusz ma budowę klamrową (rozpoczęcie, rozwinięcie, podsumowanie, uroczyste zakończenie zajęć).
- Przekazywanej wiedzy służą ćwiczenia poznawcze, twórcze, praktyczno-ruchowe oraz terapeutyczne, umożliwiające przeżywanie poznawanych treści.
- Ćwiczenia można realizować wymiennie oraz dodatkowo modyfikować je wedle uznania nauczyciela i specyfiki zespołu klasowego. Można również (co uwzględniono w scenariuszu) pominąć niektóre z nich, ze względów czasowych lub niekoniecznie wymagających przeprowadzenia podczas zajęć.
- Scenariusz zajęć zawiera wielopoziomowe karty pracy oraz inne pomoce wspomagające realizację zajęć do dyspozycji nauczyciela,
- Realizacja scenariusza zajęć uwzględnia wymienione cele i treści wynikające z Podstawy programowej.
- Przed przystąpieniem do organizowania wycieczki nauczyciel powinien zgromadzić potrzebne pomoce edukacyjne, według wykazu: środki dydaktyczne.
- Prowadzący może dokonywać modyfikacji przebiegu scenariusza zajęć według własnego uznania.
- Uzupełnieniem scenariusza jest jego koncepcyjny model wizualizacyjny (zał. 12).

III.   **Ogólne cele zajęć:**

- **Cele ogólne (poznawcze, kształcące, terapeutyczne):**

- Zapoznanie z ekologiczno-historyczną i sportową trasą wycieczki po wyznaczonym szlaku;
- Zapoznanie z postaciami: Jana Matejki i jego dziełami, legendarną królową Wandą oraz ich rolą w historii miasta i kraju;
- Zapoznanie z obiektami: historycznymi- dworkiem J. Matejki w Krzesławicach, Kopcem Wandy w Mogile; przyrodniczymi- Zalew Nowa Huta, Lasek Mogilski, sportowymi- KS „Hutnik”;
- Praktyczne zapoznanie z pojęciami: region, Mała Ojczyzna, ekologia, historia;
- Zapoznanie ze sposobami troski o przyrodę i czystość powietrza na terenach miejskich;
- Zapoznanie ze skutkami braku odpowiedzialnej postawy wobec czystości środowiska;
- Zapoznanie z fauną i florą terenów zielonych (Zalew nowohucki, Lasek Mogilski);
- Zapoznanie z legendą na podstawie książki A. Świrszczyńskiej pt. „Królowa Wanda”;
- Ukazanie sposobu przekazu lokalnych wartości i dziedzictwa historycznego;
- Kształtowanie potrzeby poznawania własnej okolicy i promowania jej zasobów w duchu wartości patriotycznych;
- Kształtowanie świadomości ekologicznej oraz aktywnego stylu życia na łonie przyrody;
- Kształtowanie umiejętności orientacji na uproszczonej mapce rysunkowej oraz w terenie, a także poczucia kierunkowości;
- Kształtowanie integracji klasy poprzez wspólnie spędzany czas, pracę zespołową i ćwiczenia integracyjne;
- Wdrażanie do uważnego obserwowania świata przyrody i obiektów historycznych;
- Rozwijanie i usprawnianie myślenia: logicznego, przyczynowo-skutkowego, antycypacyjnego i krytycznego, pamięci wzrokowo-słuchowej i koncentracji uwagi;
- Uwalnianie napięć i emocji, wyzwalanie pozytywnych doznań poprzez kontakt z przyrodą, ćwiczenia sensoryczne, ruchowe, w tym izometryczne (silwoterapia);
- Rozwijanie twórczych postaw inspirowanych tematyką zajęć i otaczającą przyrodą;
- Rozwijanie wrażliwości i poczucia łączności ze światem przyrody;
- Rozwijanie zainteresowania historią i przyrodą Małej Ojczyzny poprzez różnorodne aktywne formy zajęć (ćwiczenia ruchowe, sensoryczne, metody poszukujące, doświadczenia oraz założenie *Klubu: Krakuskowo Zakręcenie*);
- Wdrażanie do samooceny własnego zainteresowania zajęciami

- **Cele szczegółowe, Uczeń:**

- Wysłucha uważnie wypowiedzi Krakuska;
- Wysłucha i zinterpretuje teatralnie fragment legendy „Królowa Wanda” autorstwa A. Świrszczyńskiej;
- Wyjaśni pojęcia m.in: region, Mała Ojczyzna;
- Wyjaśni kim byli: Jan Matejko i królowa Wanda;
- Wymieni poznane obiekty: historyczne- dworek J. Matejki w Krzesławicach, Kopiec Wandy w Mogile, przyrodnicze- Zalew Nowa Huta, Lasek Mogilski, sportowe- KS „Hutnik”;
- Wymieni przykłady fauny i flory na odwiedzanych terenach: (łabędzie, kaczki, dzięcioły, różne rodzaje drzew i kwiatów wiosennych);
- Wykona, pracując w grupie tematyczną pracę plastyczną inspirowaną otaczającym ekosystemem nad Zalewem w Nowej Hucie;
- Właściwie zaznaczy na rysunkowej mapce miejsce, w którym obecnie się znajduje;
- Uważnie obserwuje otaczającą przyrodę;
- Rozwiąże rebus graficzno-słowny;
- Wykona ćwiczenia sensoryczne, izometryczne i ruchowe reagując na polecenia nauczyciela;
- Wymieni skutki braku troski o przyrodę i czystość środowiska;
- Zareaguje odpowiednio na hasło nauczyciela związane z ćwiczeniem ruchowym;
- Wykona zadania na karcie pracy;
- Wyjaśni w jaki sposób należy dbać o środowisko i czystość powietrza na terenach miejskich;
- Wykona w grupie pracę plastyczną „makiety na asfalcie” ukazującą troskę o przyrodę w najbliższej okolicy (Lasek Mogilski, zwierzęta, rzekę Wisłę);
- Zaproponuje jak troszczyć się o historyczny przekaz wiedzy o Małej Ojczyźnie;
- Udzieli poprawnej odpowiedzi na pytanie gry: *Parasolowe Koło Fortuny*;
- Podejmuje świadomą decyzję przynależności do *Klubu: Krakuskowo Zakręcenie*;
- Dokona oceny własnego zainteresowania zajęciami poprzez umieszczenie wykałaczki („promień Słońca” na *Strzelnicy oceny*).

IV. Metody pracy:

aktywne (burza mózgów, metoda: skojarzeń obrazowo-słuchowych; pytań problemowych, metoda decyzyjna, elementy gry terenowej); *waloryzacyjne* (ekspresyjna, impresyjna - przepływ intersemiotyczny); *podające, asymilacyjne wiedzę* (wyjaśnienie, omówienie, opis, praca w oparciu kartę pracy, tekst pisany i słuchany); *ćwiczenia: ruchowe* (gry i zabawy ruchowe), *izometryczne, oddechowe, integracyjne; ćwiczenia praktyczne* (doświadczenie),

V. Techniki: *wprawki dramowe: ćwiczenia sensoryczne, elementy dramy: improwizacje,*

interpretacja dramowa wysłuchiwanego tekstu (wcielenie się w rolę).

VI. Formy pracy: wycieczka tematycznym szlakiem regionalnym; praca: indywidualna– (jednolita, zróżnicowana), grupowa– (jednolita, zróżnicowana), zbiorowa (jednolita).

VII. Pomoce dydaktyczne: tablet/telefon z możliwością odtworzenia nagrań dźwiękowych (mp3), „bilety wycieczkowe”, dziurkacz, cztery różnokolorowe kartki formatu A3, mapka rysunkowa trasy wycieczki dla każdego ucznia, poziome karty pracy, pliki audio mp3, parasol, piłeczka pingpongowa, 8 kartek z numerami na parasolu (1-16), zestaw pytań sprawdzających, wstążka w kolorze niebieskim o dł. ok. 4-5m, wykałaczka dla każdego ucznia, ołówki/długopisy, kredki, mazaki, 3 pudełka kolorowej kredy rysunkowej, odznaczenia dla każdego ucznia, plakietki dla każdego ucznia – *Klub Krakuskowo Zakręcen*

- **Słowa klucze:** region, Mała Ojczyzna, ekologia, historia, patriotyzm

VIII. Bibliografia:

- A. Gaj, *Przewodnik po Krakowie Nowej Hucie*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013
- T. Ławecki, K. Kunicki, *Sekrety Krakowa*, Wydawnictwo Księży Młyn, Łódź 2017
- R. Radłowska, *Nowohucka telenowela*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2019
- A. Świrszczyńska, *Królewna Wanda*, Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1985

IX. Realizowane treści Podstawy programowej (realizowane cele, treści programowe i zadania):

"Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka (...) [i] środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnia wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwija zainteresowanie ekologią. Uczniom z niepełnosprawnościami, w tym uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, nauczanie dostosowuje się do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.

Kształcenie i wychowanie w szkole podstawowej sprzyja rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów. Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego (...).

1. Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości (...) patriotyzmu i szacunku dla tradycji (...) budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;

2. Realizowane cele:

- Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- Wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;

▪ Realizowane zadania (edukacja wczesnoszkolna):

- Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka** przez organizowanie sytuacji edukacyjnych umożliwiających (...) nabywanie doświadczeń oraz poznawanie polisensoryczne, stymulujących jego rozwój we wszystkich obszarach: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym;
- Wybór (opracowanie) programu nauczania** opartego na treściach adekwatnych do poziomu rozwoju dzieci, ich możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania oraz uwzględniającego potrzeby i możliwości uczniów rozwijających się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony;
- Organizacja zajęć** wspierająca dostrzeganie środowiska przyrodniczego i jego eksplorację, możliwość poznania wartości i wzajemnych powiązań składników środowiska przyrodniczego, poznanie wartości i norm, których źródłem jest zdrowy ekosystem, oraz zachowań wynikających z tych wartości, a także odkrycia przez dziecko siebie jako istotnego integralnego podmiotu tego środowiska: umożliwiających nabywanie doświadczeń poprzez zabawę, wykonywanie eksperymentów naukowych, eksplorację, przeprowadzanie badań, rozwiązywanie problemów w zakresie adekwatnym do możliwości i potrzeb rozwojowych na danym etapie oraz z uwzględnieniem indywidualnych możliwości każdego dziecka

▪ W zakresie fizycznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

umiejętność wykorzystania własnej aktywności ruchowej w różnych sferach działalności człowieka: zdrowotnej, sportowej (...); umiejętność respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych i przepisów poruszania się w miejscach publicznych;

▪ W zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

umiejętność rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób; potrzebę tworzenia relacji; umiejętność rozumienia odczuć zwierząt, wyrażania tych stanów za pomocą wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz różnorodnych artystycznych form wyrazu. umiejętność odczuwania więzi uczuciowej i potrzebę jej budowania, w tym więzi z rodziną, społecznością szkoły i wspólnotą narodową;

▪ W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, krytycznego i twórczego myślenia; umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów; umiejętność obserwacji faktów, zjawisk przyrodniczych, społecznych (...), wykonywania eksperymentów i doświadczeń, a także umiejętność formułowania wniosków i spostrzeżeń; umiejętność rozumienia zależności pomiędzy składnikami środowiska przyrodniczego.

▪ W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe; potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości; umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości; potrzebę i umiejętność identyfikowania się z grupami społecznymi, które dziecko reprezentuje, nazywania tych grup i ich charakterystycznych cech;

▪ Wybrane treści z poszczególnych edukacji:

▪ **Edukacja polonistyczna:**

- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata.

▪ **Edukacja społeczna:**

- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu;
- rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości;
- opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne;

▪ **Edukacja przyrodnicza:**

- rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy; określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie;
- rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym;
- planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji, wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego;
- określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje (...) formy terenu, składniki przyrody

▪ **Wychowanie fizyczne:**

- zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu;
- respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa;

X. PRZEBIEG ZAJEĆ:

A) WPROWADZENIE DO ZAJEĆ

- *Cała na przód z Krakuskiem (czas: ok. 10 min.)*
- **Miejsce:** szkoła (miejsce zbiórki, teren wyciszony)
- **Czynności nauczyciela:** nauczyciel zaprasza uczniów na spotkanie z bohaterem, który będzie przewodnikiem podczas dzisiejszej wyprawy. Ich nowy przyjaciel chciałby się z nimi przywitać i przekazać ważne informacje dotyczące wycieczki. **Prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 1 lub odczytuje treść:**
Dzień dobry Dzieciaki! Witam Was Krakusek, który nie usiedzi w jednym miejscu! Uwielbiam być nieustannie w ruchu. Dziś chciałem zaprosić Was na wycieczkę z niespodziankami. Będziemy razem pokonywać trasę, na której poproszę Was o wykonanie zadań związanych z miejscem, w którym będziemy się znajdować. Zadania te pozwolą Wam lepiej poznać Wasze najbliższe miejsce zamieszkania. Będziemy zatrzymywać się na przystankach Krako-tropach. Otrzymacie mapkę z trasą. Proszę Was o oznaczanie krzyżykiem miejsca, do którego dotrzemy. A więc ruszamy!
- **Czynności uczniów:** uczniowie wysłuchują nagrania/odczytu, (zadają ewentualne pytania do jego treści). Otrzymują mapkę rysunkową z trasą (zał. 1).

B) ROZWINIĘCIE ZAJEĆ

1. Krako-trop: *Bilet regionalny* (czas: ok. 35 min.)

- **Miejsce:** Zalew Nowa-Huta (wejście od strony kompleksu sportowego).
- **Czynności nauczyciela:** prośba o zaznaczenie na mapce punktu: Zalew Nowa Huta. Nauczyciel odtwarza nagranie - plik nr 2 lub odczytuje tekst:
Witajcie na pierwszym Krako-tropie. Jak na prawdziwą wyprawę przystało, każdy z Was otrzyma bilet. Tym razem będzie to bilet z zadaniem. Zadanie to wykonacie w grupach. Powodzenia!
- **Czynności uczniów:** zgodnie z zaleceniami Krakuska uczniowie otrzymują bilet z zadaniem, który kwalifikuje ich do odpowiedniej grupy zróżnicowanej poziomami trudności (**2a-poziom najłatwiejszy; 2d-poziom najtrudniejszy**). Zadania dotyczą czterech tematów:
  - *Bilet do świata kwiatów* – gr. I: tworzy rysunkowy bukiet na kartce formatu A3 z kwiatów, które zaobserwują w miejscu, w którym się znajdują (zał. 2a).
  - *Bilet do krainy drzew*- gr. II: tworzy na kartce formatu A3 krainę drzew, które zaobserwowali nad Zalewem (zał. 2b).

- **Bilet do świata zwierząt** - gr. III: tworzy na kartce formatu A3 okładkę książki o zwierzętach, które zaobserwowali nad Zalewem (zał. 2c).
- **Bilet do „Małpiego Gaju”**- gr. IV: tworzy na kartce formatu A3 swoje wyobrażenie wyspy „Małpiego „Gaju” znajdującej się nad Zalewem (zał. 2d).

Po zakończonej aktywności uczniowie prezentują swoje prace, nauczyciel „kasuje” dziurkaczem bilet dziurkaczem, zapraszając do kolejnego Krakó-tropu.

- **Konkluzja: Tak blisko nas, jest nasz raj!**

- **Miejsce: blisko drzew, na trawie.**

- **Pamięć, ruch i oddech w zgodzie-** ćwiczenie ruchowe (czas: 5 min.)

- **Czynności nauczyciela:** odtworzenie pliku z nagraniem nr 3 lub odczytanie tekstu:

A teraz troszkę się poruszamy. Zobaczmy ile zapamiętaliście z miejsca, w którym jesteście. Wasz nauczyciel będzie wypowiadał nazwy zwierząt, roślin i obiektów, które występują nad Zalewem, ale też tych, których tu nie ma. Waszym zadaniem jest odpowiednio zareagować. Jeśli wymieniona nazwa istnieje - wykonujecie podskok, jeśli nie – spokojnie oddychacie stojąc w miejscu.

- **Hasła:** bocian, kaczka, mewa, gołąb, labędź, tatarak, żonkile, stokrotki, róże, słoneczniki, „Małpi Gaj”, plaża, basen, boisko, hipermarket, plac zabaw.

- **Czynności uczniów:** uczniowie reagują na podawane hasła nauczyciela.

- **Konkluzja: Ruch i świeże powietrze to siła i zdrowie!**

Spożycie II śniadania na łonie natury².

2. Krakó-trop: Z wizytą u wielkiego mistrza (czas: ok. 60 min.)

- **Miejsce:** Dworek J. Matejki (przed budynkiem na polance).
- **Czynności nauczyciela:** prośba o zaznaczenie na mapce punktu z dworkiem J. Matejki w Krzesławicach. Odtworzenie pliku z nagraniem nr 4 lub odczytanie tekstu:
Kochani Krakó-tropowicze! Już tak mogę o Was powiedzieć. Zawędrowaliśmy do Krzeszowic. Będziemy gościć u naszego krakowskiego rodaka, wielkiego malarza Jana Matejki. Rozglądnijcie się dookoła i podejdźcie pod pomnik artysty. Przywitajcie się z gospodarzem dworku mówiąc: Dzień dobry Panie Janie. Jestem .... (i tu wymieniacie swoje imię).
- **Czynności uczniów:** uczniowie wykonują powitalne ćwiczenie wspólnie z nauczycielem.
- **Konkluzja: Pan Jan Matejko, zaprasza do siebie!** (Uczniowie wraz z opiekunem udają się do dworku celem jego zwiedzenia pod kierunkiem kustosza).
  - **Na podsumowanie-** wykonanie karty pracy (zał. 3a-3c)³.

² Ten element wycieczki regulowany jest potrzebami uczniów

³ Stopień trudności: łatwy – zał. 3a; średni- zał. 3b; trudny- zał. 3c.

Udanie się na przystanek tramwajowy, celem przedostania się na Kopiec Wandy.

4. Krako-trop: Kopiec Wandy (czas: ok. 45 min.).

- **Miejsce:** miejsca siedzące- ławki blisko kopca.
  - *Oto Królowa Wanda, gdybyś o nie wiedział byłby skandal!*
- **Czynności nauczyciela:** prośba o zaznaczenie na mapce punktu: Kopiec Wandy.

Prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 5 lub odczytuje tekst:

Miło powitać Was na kolejnym Krako-tropie. Tym razem dotarliśmy do Kopca królowej Wandy, który znajduje się w Mogile. Według legendy to właśnie tutaj jest grób Wandy zwany Mogiłą. Wiemy, że w każdej legendzie są informacje prawdziwe, ale też wymyślone przez autora. Nooo, to w górę! Wyjdźmy na Kopiec naszej królowej!

- **Czynności uczniów:** uczniowie wspólnie z nauczycielem wychodzą na kopiec.
  - *Niespodzianka ukryta pod kodem QR!*
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 6 lub odczytuje tekst:

Spójrzcie na marmurowego orła. Czy wiecie, kto wykonał jego projekt? Odpowiedź Was zaskoczy. Rozwiązanie ukryte jest pod kodem QR, o którego zeskanowanie poproszę Waszego nauczyciela.

- **Czynności nauczyciela:** prowadzący skanuje kod QR z wizerunkiem J. Matejki (zał. 4).
  - *Legenda w „żywym słowie” wierszem przekazana (na podst. książki A. Świrszczyńskiej pt.: „Królowa Wanda”).*
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący odczytuje tekst legendy. Zaleca się przeprowadzenie czytania tekstu wraz z jego interpretacją teatralną przez uczniów, po wcześniejszym przydziale roli.
- **Czynności uczniów:** uczniowie wysłuchują tekst legendy oraz „ilustrują” go teatralnie.
  - *„Póki Wisła będzie płynąć, imię Wandy będzie słynąć”- ćw. integracyjne.*
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący poleca uczniom ustawienie się wokół pomnika –orła na szczycie kopca. Łączy uczniów za pomocą niebieskiej wstążki symbolizującej rzekę Wisłę.
- **Czynności uczniów:** Po utworzeniu okręgu uczniowie wypowiadają wspólnie zdanie: „Póki Wisła będzie płynąć, imię Wandy będzie słynąć”. Poruszają wstążką symbolizując płynięcie Wisły.
- **Konkluzja:** *Kopiec dzielnej Wandy, przypomina nam o ważnej legendzie krakowskiej. Opowiadajmy ją innym.*

Udanie się na przystanek tramwajowy, celem przedostania się na Stadion KS „Hutnik”.

5. Krako-trop: Stadion KS „Hutnik” (czas: 30 min.)

- **Miejsce:** *Stadion zewnętrzny przy KS „Hutnik”- trybuny (po wcześniejszym uzgodnieniu z właścicielem).*
  - *KS „Hutnik”- chlubą Nowej Huty*
- **Czynności nauczyciela:** prośba o zaznaczenie na mapce punktu KS „Hutnik”.
Prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 7 lub odczytuje tekst:
Na pewno wiecie, że sportowcy to siła narodu. Nowa Huta może pochwalić się osiągnięciami Klubu Sportowego „Hutnik”, który ma ogólnie tyle lat, co Wasi dziadkowie. Sportowcy z tego Klubu byli kilkakrotnymi mistrzami Polski w piłce nożnej. Nie tylko jednak można trenować tu piłkę nożną. Rozwiązanie rebusów wyjaśni, o jakich innych dyscyplinach sportu jest mowa. Powodzenia!
  - *Sportowe rebusy*
- **Czynności nauczyciela:** nauczyciel rozdaje uczniom rebusy rysunkowe (zał. 5a-c)⁴.
- **Czynności uczniów:** Uczniowie rozwiązują rebusy. Za pomocą ruchu prezentują daną dyscyplinę sportu.
  - *I Ty poczuć się sportowcem! – gry i zabawy ruchowe.*
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 8 lub odczytuje tekst:
A teraz i Wy możecie poczuć się prawdziwymi zawodnikami. Bądźcie uważni i ostrożni. Stadion jest Wasz!
- **Czynności uczniów:** uczniowie korzystają ze stadionu, bawiąc się w berka, robią okrążenia w wyznaczonym miejscu przez nauczyciela.
- **Konkluzja:** *Każdy z Was, może zacząć trenować w KS „Hutnik”.*

Udanie się na przystanek tramwajowy, celem przedostania się na Lasku Mogiłskiego.

6. Eko trop: Lasek Mogiłski (czas: ok. 60 min.)

- **Miejsce:** *miejsce centralne: plac asfaltowy; (kierunek dojścia: ścieżką po prawej stronie od kapliczki).*
- **Czynności nauczyciela:** prośba o zaznaczenie na mapce punktu Lasek Mogiłski.
Odtworzenie nagrania - plik nr 9 lub odczytanie tekstu:

---

⁴Stopień trudności: łatwy – zał. 3a; średni- zał. 3b; trudny- zał. 3c.

Witajcie na kolejnym i ostatnim Krako-tropie. Znajdujemy się w domu zwierząt i środowisku życia roślin. Nie muszę Wam przypominać, jak musimy się zachowywać w tym miejscu?! Przed nami same zielone zadania!

- **Poczuj, usłysz przyrodę** –ćwiczenie sensoryczno-izotermiczno-oddechowe.
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący poleca, aby uczniowie podeszli po trzy lub cztery osoby do wybranych drzew, oparli się o pień plecami i wykonali ćwiczenia:
  - **sensoryczne** (przy zamkniętych oczach, wsłuchują się w odgłosy przyrody);
  - **izotermiczne** (ucisk plecami pnia drzewa – 6 sekund i rozluźnienie – powtórka 3 razy
  - „**łapanie**” **promieni Słońca** – zaciskanie dłoni 6 sekund i rozluźnienie – powtórka 3 razy);
  - **oddechowe** (spokojny wdech i wydech).
- **Czynności uczniów:** uczniowie reagują na podawane hasła nauczyciela.
- **Konkluzja:** *Aby przyrodę zrozumieć, trzeba ją najpierw poczuć.
Korzystajmy z jej dobrodziejstw i troszczmy się o nią.*

- **SOS dla środowiska-** makieta asfaltowa (czas: 15 min.)
- **Miejsce:** j.w.
- **Czynności nauczyciela:** prowadzący odtwarza nagranie - plik nr 10 lub odczytuje tekst:

*W Waszych rękach spoczywa również los naszej Małej Planety- Krakowa i Nowej Huty.
Wyruszenie na ratunek świata przyrody w Waszej najbliższej okolicy. Wierzę w Was
Młodzi Ekolodzy!*
- Nauczyciel dokonuje podziału uczniów na trzy grupy, które będą pracowały nad zagadnieniami:
  - gr. I - Na ratunek Lasku Mogilskiemu;
  - gr. II - Na ratunek zwierzętom i owadom w Waszej okolicy;
  - gr. III - Na ratunek rzece Wiśle.Grupy otrzymują pudełko kolorowej kredy oraz plakietkę koła ratunkowego z ilustracją odpowiadającą tematowi pracy (**zał. 6a-c**), która zostaje przypięta z tyłu na ubraniu.
- **Czynności uczniów:** Uczniowie wcielają się w rolę ratowników przyrody, wykonują pracę plastyczną na asfalcie wyrażając sposoby troski o powyższe elementy ekosystemu. Prezentują wzajemnie efekty swojej pracy. Członkowie grup mogą wzajemnie uzupełniać swoje prace.
- **Konkluzja:** *SOS dla całej przyrody - woła każdy starszy i młody!*

C) PODUMOWANIE ZAJEĆ

- *Parasolowe Koło Fortuny* - gra sprawdzająca wiedzę z wycieczki (czas: ok. 10 min.).
- Miejsce: j.w.
- Czynności nauczyciela: prowadzący odtwarza nagranie - plik 11 lub odczytuje tekst:
Zbliżamy się już powoli do końca naszej wycieczki. Nadeszła pora na podsumowanie zajęć i sprawdzenie Waszej wiedzy. Pomoże nam w tym Parasolowe Koło Fortuny. Powodzenia!
- Nauczyciel zaprasza uczniów do gry podsumowującej wiedzę z zajęć.
- Czynności uczniów: Uczniowie pozostają nadal w grupach (ćw. „SOS” dla środowiska). Członkowie grupy zakręcają parasolem wraz z piłeczką pingpongową, na którym od strony wewnętrznej umieszczone są kartki z numerami od 1 do 16 – na danym segmencie parasola dwa numery (zał. 7)⁵. Po zatrzymaniu się piłeczki w konkretnym przedziale parasola, przez osobę wykonującą ruch parasolem zostają podane numery pytań. Grupy odpowiadają na pytania odczytywane przez nauczyciela - zestaw pytań (zał. 8). Jeśli grupa nie udzieli odpowiedzi, pytanie przejmuje członkowie kolejnej grupy, która pierwsza zgłosi gotowość.
- Konkluzja: *Wiedza znaczy najwięcej wtedy, kiedy potrafimy ją wykorzystać w życiu.*

D) ZAKOŃCZENIE ZAJEĆ

- Miejsce: wzniesienie po prawej stronie od Kapliczki.
  - Założenie Klubu: *Krakuskowo Zakręcenie!*
- Czynności nauczyciela: odtworzenie pliku z nagraniem - nr 12 lub odczytanie tekstu:
Jestem z Was bardzo dumny. Poradziliście sobie z zadaniami. Przede wszystkim poznaliście swoją najbliższą okolicę – Małą Ojczyznę. Powinniśmy być z niej dumni. Przekazujcie wiedzę o niej innym i dbajcie o jej czystość. Bądźcie jej przyjaciółmi. A teraz pora na uroczyste założenie Klubu: Krakuskowo Zakręcenie. Przyjmijcie pamiątkowe odznaczenia. Wierzę, że będziecie troszczyć się wspólnie o dobre imię Waszego miejsca zamieszkania.
- Nauczyciel uroczyste zaprasza uczniów do założenia **Klasowego Klubu: Krakuskowo Zakręcenie!** Informuje ich, że zadaniem Klubu będzie troska o czystość środowiska, ochrona przyrody, poszerzanie wiedzy o ciekawych miejscach, osobach, wydarzeniach

---

⁵Można zredukować liczbę pytań do 8. Wówczas każdy numer pytania jest umieszczony na jednym segmencie. Najlepiej posługiwać się parasolem z kolorowymi segmentami lub jednokolorowym przy zastosowaniu kolorowej numeracji.

blisko ich zamieszkania oraz umieszczanie tych informacji na tablicy klasowej: *Co dziś u nas ważnego mój kolego?*

- **Czynności uczniów:** Uczniowie otrzymują pamiątkowe plakietki (zał. 9).
Na znak przynależności do Klubu, nauczyciel robi pamiątkowe zdjęcie.
  - **Strzelnica - ocena zainteresowania zajęciami.**
- **Miejsce:** j.w.
- **Czynności nauczyciela:** odtworzenie pliku z nagraniem - nr 13 lub odczytanie tekstu:
Zanim się z Wami pożegnam, proszę Was o ocenę swojego zainteresowania naszą wyprawą. Dokonajcie tego na strzelnicy oceny. Dziękuję, za Wasze zaangażowanie. Przekazujcie Waszą wiedzę o swojej Małej Ojczyźnie innym dzieciom oraz dorosłym. Dbajcie o naszą Ziemię. Ściskam Was ekologicznie! Do zobaczenia na kolejnych Krako-tropach! Wasz Krakusek.
Nauczyciel przykleja na jednym z drzew planszę (zał. 10), celem dokonania przez uczniów oceny zainteresowania zajęciami.
- **Czynności uczniów:** zadaniem uczniów jest wbić wykałaczkę symbolizującą promień Słońca na kręgu *Strzelnicy oceny* (plansza), którego numer odpowiada ich zainteresowaniu zajęciami. (Cyfra 10 - zainteresowanie największe). Po wykonaniu zadania następuje przeliczenie "promieni".
- **Konkluzja końcowa:** *Rozwijamy nasze zainteresowania na strzały w dziesiątkę!*

Nauczyciel dokonuje autooceny z przeprowadzonych zajęć. Propozycja szablonu - zał. 11.

XI TEMATY KONTYNUACYJNE WĄTEK REGIONALNY:

- *Jak smakuje Kraków!* – Kulinarne przysmaki Krakowa dawniej i dziś.
- *Kraków szykiem stoi*– Dawna moda krakowska, czyli co na sobie i na głowie w Krakowie.
- *Kraków kopcem usypany*- Szlakiem kopców krakowskich.
- *A to nasi bohaterowie*- Sławne postaci z krakowskiego grodu.

